YAZINSAL YARATICILIĞIN
EDEBİ TEKNİKLERLE GELİŞTİRİLMESİ

EDEBİ TEKNİKLER

VE 72 YARATICI YAZARLIK DENEYİ

HAZIRLAYAN: **ALPER ÇEKER**

CHARLES BERNSTEIN, JACK KEROUAC,
SUSAN SONTAG, ERNEST HEMINGWAY

6:45

Edebi teknikler ve 72 Yaratıcı Yazarlık Deneyi
1.baskı: Ekim 2017

Yayın Yönetmeni
Kaan Çaydamlı
Kapak Tasarımı
Erol Egemen
Baskı
Umut Kağıtçılık Sn Ltd Şti
Keresteciler sitesi fatih cd yüksek sk
No 11/1 Merter İstanbul
Sertfika no:22826

© **ALTI**KIRKBEŞ YAYIN
Sertifika no: 17613
Kadıköy'ün yağmurlu ve puslu sokaklarında hazırlanan bu kitap sizi uçurumdan aşağı atabilecek güce sahip olabilir. Herhangi bir şekilde ve özellikle izinsiz olarak iktibas edildiğindeKadıköy'ün o bilinen, serin ve rutubetli lâneti, yıllar boyunca bunu yapanı takip eder, saçları dökülür, rüyasında sürekli olarak Kadıköy sokaklarından akın akın geçerek yıllık intiharlarını gerçekleştirmeye giden lemur sürüleri görür ve derin bir yalnızlığa gömülür.

ALTIKIRKBEŞ YAYIN
bir Kaybedenler Kulübü tribidir.
alemdar mh no 3E cağaloğlu
Tel: (0–212) 527 0992
E-satış: www. 645dukkan.com
kaan@altikirkbesyayin.com

EDEBİ TEKNİKLER
VE
72 YARATICI YAZARLIK DENEYİ

Haz: Alper Çeker

CHARLES BERNSTEİN, JACK KEROUAC, SUSAN SONTAG,
ERNEST HEMİNGWAY

ALTIKIRKBEŞ YAYIN
Kadıköy, 2017

EDEBİ TEKNİKLER NELERDİR?

Edebi teknikler, yazarların mesajlarını daha etkin ve estetik bir biçimde iletmek için kullandıkları anlatım araçlarıdır. Edebi metin üretmek, bir dil kullanımıdır. Yazarın kendisine ait bir dilinin olması gerekir. Bu kendine ait dil, anlatım araçlarının kullanımıyla olur. Bu araçlar aynı zamanda yazıya daha zengin ve canlı bir hissiyat katar. Böylece yazar bize düz, sıkıcı, tatsız bir metin sunmaktansa anlatım araçlarıyla süslenmiş ilginç ve merak uyandıran hikâyeler verir. Edebi teknikler şiir ve düzyazı için kullanılabilir ancak biz bu noktada, edebi tekniklerin kurgu çalışmalarında nasıl kullanıldığına odaklanacağız.

Edebi terimlerle ilgili bilinmesi gereken ilk şey, iki kategoriye ayrılmış olmalarıdır.

EDEBİ ÖĞELER
VE
EDEBİ TEKNİKLER

EDEBİ ÖĞELER

Bir hikâye edebi öğeler olmadan var olamaz. Bunlar sözlü veya yazılı herhangi bir hikâyede bulunur. Edebi öğelerin tanımı, hikâyeyi oluşturan parçalardır diyebiliriz. Yazılı herhangi bir hikâyenin bir konusu, kurgusu, karakterleri ve diğer öğeleri vardır. Bunlar yazarlar tarafından hikâyeleri daha merak uyandırıcı, ilginç ve genel olarak daha tam kılabilmek için çokça kullanılır.

Bazı önemli edebi öğeler ve tanımları:

Konu ve içerik: Bir metnin neyi anlattığı, konu (tema) ve içeriği oluşturur. Farkları konunun genel, içeriğin özel olmasıdır. Örneğin her romanda karşımıza çıkabilecek aşk, ayrılık, ölüm vb. birer konudur. Ancak Peçorin'in ölümü, Lermontov'un Zamanımızın Bir Kahramanı adlı romanının içeriğidir.

Kurgu: Hikâyenin geçtiği yer, zaman ve sosyal çevre.

Karakterler: Hikâyenin katılımcıları veya hikâyeye dahil olan insanlar.

Anlatıcı: Hikâyeyi anlatan kişi.

Bakış Açısı: Hikâyenin hangi bakış açısından anlatıldığı. Kimi hikâyeler kahramanlardan birinin bakış açısından anlatılır, kimisi yazarın tanrısal bakış açısından anlatılır vb. Bazen yazar karakterlerin betimlenmesinde derinleşmek, onları daha iyi işlemek yerine herhangi bir konudaki kendisine ait bir tezle ilgili okuyucuyu ikna etmek için metni feda edebilir. Dostoyevski romanlarında karakterler psikolojik bir bakış açısıyla

ele alınırken, yazar kesinlikle kendi dünya görüşünü okuyucuya aktarma duygusu vermez.

Diyalog: Bir anlatıda karakterler arasındaki konuşmalar.

Kahraman: Hikâyenin odaklandığı karakter.

Düşman: Kahramanın karşısında duran ve onun hedefleriyle arasına giren her şey.

Arketip: Yinelenen sembol, tema, kurgu veya mit, edebiyat ve folklorün farklı zaman ve mekânlarında tekrarlanan karakter tipidir. İnsanlar karşılaştıkları benzer olayları bir süre sonra belli davranış kalıplarına oturtmuş ve bu kalıpları kuşaklar boyunca aktarmaya başlamıştır. Bunun sonucunda ise anne, baba, erkek, kadın gibi roller ve geçimini sağlamak, eş ve arkadaş bulmak, yolculuğa çıkmak gibi "arketip" denilen şablonlar ortaya çıkmıştır.

EDEBİ TEKNİKLER

Edebi teknikler; yazarların metinlerine derinlik katmak, estetik haz vermek için kullandıkları yöntemlerdir. Edebi teknikler, herhangi bir yazılı çalışmanın içeriğini daha etkili bir şekilde iletmek için kullanılan belirli edebiyat özellikleridir. Edebi teknikler daha derin bir anlam için ipuçları gibi düşünülebilir.

Yaratıcı yazarlık için odaklanmamız gereken edebi teknikler:

Geriye dönüş (Flashback): Geçmişte olan olayların sunumudur, bunlar hikâyenin başında veya hikâye başlamadan önce gerçekleşmiş olabilir.

Ses: Bir karakteristiktir; her yazarda bulunan benzersiz, yalnızca yazara ait bir anlatı biçimi, dil kullanımıdır.

Karakterize etme: Yazarın bir karakterin kişiliğini, görünümünü ve diğer kişisel özelliklerini sunma yöntemi. Karakterin tasvirine bedenle sınırlanmışsa effictio, karakterin alışkanlıklarıyla ve huylarıyla sınırlanmışsa ethopoeia denir.

Sembol: Kendisinden öte bir şeyi temsil eden bir nesne ya da durum. Örneğin haç Hıristiyanlığın sembolüdür.

Motif: Bir hikâye boyunca defalarca ortaya konan, tekrar eden görüntü, sözcük, söylem, ifade, olay, fikir veya nesne.

Önceden gösterme: Yazarların ileride neyin geleceğini veya bir öykünün olası sonuçlarını ima etmek için kullandığı araç.

Bilinç akışı: Okuyucunun, bir karakterin bilincini oluşturan sürekli, kaotik ve yarı oluşmuş düşünceleri, anıları, duyuları, görüntüleri ve yansımaları görmesini sağlayan teknik. Her ne kadar bu tekniği ilk olarak Ovid, Dönüşümler adlı eserinde kullandıysa da en başarılı örneklerini 20. yüzyılda Virginia Woolf, James Joyce ve William Faulkner vermişlerdir.

EDEBİ TEKNİKLERİN ÖZELLİKLERİ

Bir edebi teknik yazarlığınızı canlı ve eğlendirici hale getirmek için kullanılan birçok özel teknikten biridir. Edebi bir teknik aynı zamanda okurlarınızın etkisini diri tutmaya yardım eder.

Aynı zamanda retorik teknikleri olarak da bilinen edebi tekniklerin farklı amaçları vardır. Önceden gösterme ve geri dönüş gibi birçoğu, genellikle kurgu metinlerde olağanüstü bir etki bırakmak üzere kullanılır. Fakat diğerleri, düzyazıdan günlüğe hemen her türde kullanılabilen biçimsel oyunlardır.

BENZETME

Benzetme, bir şahıs veya şey ile birisi veya başka bir şey arasındaki benzerlikleri göstermek için *gibi* ya da *kadar* kelimelerini kullanan bir karşılaştırmadır:

"İki alev gibi yürüdük sokaklarda" (Cemal Süreya)

Mecaz (metonymy) ve metafor, en yaygın benzetme tekniklerinden ikisidir. Mecazda benzetme yapmadan, somut bir ad soyut bir kavramın yerine kullanılır. Örneğin bir semtin sakinleri yerine, o semtin adı kullanılır:

"Kandilli yüzerken uykularda
Mehtabı sürükledik sularda" (Yahya Kemal)

Metafor Türk edebiyatında teşbih ve istiare olarak ikiye ayrılır. Bunların arasında güç farkı vardır. Örneğin teşbih "Arslan gibisin" biçiminde yapılırkan istiare "arslanım benim" biçimindedir. Birincideki benzetme anlamı veren "gibi" ikinci örnekte artık kalkmıştır.

Burada yapılması gereken; edebi tekniklere aşina olmak, bunları nasıl kullanacağını öğrenmek, kullanarak pratik yapmak ve bunları daha yaratıcı hale getirmek için metne yedirmek ve metninizi olağanüstü bir zenginlikle dokumaktır.

ALİTERASYON

Aliterasyon, genelde şiirde kullanılan ses akışması tekniğidir. Aliterasyon cümle içerisinde benzer seslerin tekrarından oluşur. Tekrar eden harfler ünlü olduğunda buna "asonans" denir. Aliterasyon metne genellikle müzik unsurları katar. Kimi şiirlerde tekrarlanan seslerde şairler bir savaş sahnesinin vb.'nin okuyucunun zihninde canlanmasını sağlayabilir. Bir aliterasyon örneği:

"Karşı yatan karlı kara dağlar karayıptır, otu bitmez." (Dede Korkut)

Aliterasyon sadece şiir için kullanılmaz. Bunu düzyazıda da kullanabilirsiniz:

"bileklerindir bilemediklerinin garantisi." (Başar Başarır)

YANSIMA

Kimi sözcükler ses yansımalıdır. Örneğin köpeklerin ses çıkarmazını işaret eden "havlama" sözcüğü köpeklerin çıkardığı sese benzer. Vınlama, vızırdama, kikirdeme gibi örnekler verebiliriz bu duruma.

Bir bisiklet geçti.

Bir bisiklet vın diye geçti.

Bardak yere düştüğü anda kırıldı.

Bardak yere çaptığı anda patladı.

Garaj yoluna yağmur yağıyor.

Garaj yolunda şıpır şıpır yağmur serpiştiriyor.

Sinir bozucu sinek başında uçuşuyor.

Sinir bozucu sinek başında vızıldıyor.

OKSİMORON

Bir oksimoron, genellikle içeriğe uygun olarak mizah, dramatik etki veya anlam katmak amacıyla kullanılır. Oksimoron; birbiriyle çelişen, birbirine zıt iki kavramın bir arada kullanılmasıyla yapılır. "Sessizliğin sesi", "Sessiz çığlık" vb.

Örneğin:

"Bu kadar ucuz görünmenin ne kadar pahalıya mal olduğuna şaşırırsınız."

KİŞİLEŞTİRME

Eğer bir hava durumu raporunu izlediyseniz veya okuduysanız, meteorolojik olayların ve doğal afetlerin kişileştirilmesine aşinasınızdır:

"Tabiat ana kartları elinde tutuyor."

Ya da:

"Baharın şu aralar gelmek gibi bir niyeti yok."

Kişileştirme, insani nitelikleri insan olmayan şeylere veya olaylara atfeder.

Kişileştirme için **örnekler:**

"Bilgisayarım işbirliği yapmayı reddediyor."

"Hırçın kasırga, çatımızı patlatırken öfkeyle çığlık attı."

"Hamamböceği onu ezme girişimlerime karşı çıkıyor."

ASYNDETON (BAĞLAÇ KULLANMAMA)

Terim Yunanca'dan gelir ve *bağsız* veya *bağlantısız* anlamına gelir. Basitçe söylemek gerekirse asyndeton, bağlaçları (ve, ya da, veya, de, ama vb.) kelime, deyiş veya cümlelerin arasından çıkarır. İşte ünlü bir asyndeton örneği:

"Geldim, gördüm, yendim." (Veni, vidi, vici)

Bu cümle, Julius Sezar tarafından Roma Senatosu'na yazılan ve Zela Savaşındaki zaferini anlatan mektupta geçer.

Asyndeton'u kolay anlaşılabilir trajik, dramatik, kinayeli, komik veya güçlü duygu ya da eylem içeren durumlarda kullanmak en iyisidir.

ÇOK BAĞLAÇLILIK

Çok bağlaçlılık, bir sıralamadaki her bir kelime, deyiş veya cümle arasında virgül yerine bir bağlaç kullanılmasıdır:

"Salon-salamanjeyi, deniz gibi büyük ve kauçuk köpüklü yata- ğı olan karyolayı, aynı takımın yaldızlı gardrobunu ve gene aynı takımın şifonyerini ve gene aynı takımın tuvaletini sevemedim." (Oğuz Atay)

Çok bağlaçlılık, asyndeton'a benzer bir etki yaratır, ancak daha rahat veya akıcıdır ve cümleye ve duruma farklı bir ritim veya enerji katar. Ayrıca bu tamamen farklı bir anlam önerebilir.

ABARTMA

Abartma bir ifade aşırılığıdır. Klasik Divan edebiyatında bu sanata "mübalağa" denir. Etkili olabilmesi için, abartma az kullanılıyor olmalı ve aşırılık belirgin olmalıdır.

Şu adam beş lahmacun yemiş olmalı

Eğer obur birini tarif etmeye çalışıyorsanız, bu örnek etkili bir abartma değildir. Beş lahmacun yemek birçok kişi için olağandışı değildir, bu nedenle bu örneği abartma olarak pek düşünemeyiz.

Adam bir dana yemiş olmalı.

Bu, mümkün olmayan bir tüketim miktarını ifade ettiği için daha etkili bir abartma kullanımıdır. En azından, bu miktarın tek bir kişi tarafından tüketilmesi mümkün değildir.

Abartma ile ilgili Evliya Çelebi'ye ait, Erzurum'un kışının şiddetini ifade eden ünlü bir örnek:

"Hatta bir kere bir kedi, bir damdan bir dama pertâb iderken (atlarken) muallakda donup kalır. Sekiz aydan nevrûz-i Harzemşâhî (ilkbahar) geldikte mezkûr kedinin donu çözülüp 'mırnav' deyüp yere düşer."

GÖNDERME

Gönderme, yazarın bir yer, olay ya da edebi eser gibi bir mevzuya, referans olarak atıfta bulunduğu bir ifade biçimidir. Sözü edilen konuyla bağlantıyı kurmak, okuyucunun bilgi seviyesine kalmıştır.

Örnek:

"Herkesin Mary›den geleceğin başka bir Rahibe Teresas'ı olarak bahsetmesi şaşırtıcı değil; o yardım etmeyi ve her yerde insanlarla ilgilenmeyi seviyor- sokaktakilerden arkadaşlarına kadar."

Örnekte yazar, Mary'nin sahip olduğu nitelikleri belirtmek için Rahibe Teresa'yı kullanıyor.

Bu gönderme; konunun niteliklerini veya özelliklerini içeren, iyi bilinen bir kişiye veya olaya yapılan kısa bir referanstır. Bu göndermenin anlaşılması, okuyucularınızın referansı ve neyin kastedildiğini bilmelerine bağlıdır. Klasik şiirde bu sanata "telmih" denir. Yunus Emre'den bir telmih örneği:

"Gökyüzünde İsâ ile,
Tur dağında Musâ ile,
Elindeki asâ ile,
Çağırayım Mevlam seni."

Bu şiirde sırasıyla Hz. İsa'nın göğe çıktığı inancına, Hz. Musa'nın Tur-ı Sinâ dağında Tanrı ile konuşması olayına ve Hz. Musa'nın yere atınca yılan olan asasıyla gösterdiği mucizelere telmih vardır.

YİNELEME (ANAFOR)

Yineleme, birbirini izleyen cümlelerin, cümleciklerin veya cümlelerin başında bir kelimenin veya cümlenin tekrarlanmasıdır. Okuyanın duygularına hitap ettiği için vurgu ve dramatik etki kazandırır. Şiirlerde sıklıkla yineleme kullanılır; Al-

len Ginsberg'in Uluma'sı bu anlamda iyi bilinen bir örnektir. Ginsberg bu şiirde mısra başlarında, uluma sesini de andıran "who" sözcüğünü yineler.

CAYMACA

Cümleyi tamamlamadan aniden bir başkasına geçme, bir yapıyı birden keserek bir başkasına geçme.

"Araba hızla üzerimize geliyordu- kız gözlerini ondan ayıramadı."

Biçimsel mantığa aşinaysanız bu, sıralamasız bir düzen gibidir; anlamlı veya anlamlı bir sırada değildir. Ancak caymaca bağlamsal olarak ve doğru şekilde kullanıldığında, metine mükemmel bir şekilde anlam katar, özellikle bilinç akışı veya iç düşünce okuyucusu için.

HİPOFORA

Hipofora aslında bir soru sorma ve sonra soruyu cevaplama tekniğidir. Hipofora, bir okuyucuyu bir bölümden diğerine yönlendiren bir geçiş olarak kullanılabilir. Diyelim ki, beden eğitimi egzersizleri hakkında yazdınız ve ardından sorunsuz bir biçimde bunun yararlarına geçmek istiyorsunuz.

Hipofora örneği:

Peki *tüm bu egzersizler sağlığınızı nasıl geliştirecek? Yeni başlayanların, kalbini güçlendirecek*. Hatta ...

Önceden Cevaplandırma

Hipofora ile benzerlik gösterir ancak doğrudan bir soru yöneltmez. Bunun yerine okuyucunun itirazını tahmin eder ve onu ele alır. Örneğin:

"Bu edebi tekniklerin saçma veya zaman ayırmaya değer olmadığını düşünebilirsiniz. Bununla birlikte, deneyimli bir yazara sorarsanız, bunların ne kadar değerli olduğunu öğrenirsiniz."

Önceden cevaplandırma, özellikle konu tartışmalı olduğunda yararlıdır. Sanki bir uzlaşmaya varmak için "Bakın, bunun size bir şey ifade etmeyebileceğini biliyorum ama bana açıklama şansı verin" gibi bir şey söylemeye benzer. Bu, okuyucunun geriye dönmesi ya da kitabı bırakıp bakış açınızı değerlendirmek üzere biraz düşünmesi veya anlatacaklarınızı okuyup bitirmesi ile sonuçlacağı anlamına gelir. Hatta okuyucunuzun itiraz edeceğinden emin değilseniz bile daha fazla bilgi verebilmek adına iyi bir yöntemdir.

"Bazı insanlar geri dönüşümün işe yaramaz bir zaman kaybı olduğunu düşünüyor. Fakat A gerçeği, B gerçeği ve şaşırtıcı bir durum olan C düşünürlerse, sonuçta geri dönüşümün hiç de kötü bir fikir olmadığını kabul edebilirler."

EPİZEUXİS

Sözcüklerin vurgu veya güçlü duygu iletişimi için tekrar edilmesidir. Örneğin:

"Onun tek yaptığı sızlanmak, sızlanmak, sızlanmak."

Joseph Conrad'ın, *Karanlığın Yüreği* adlı romanında kullandığı "Korku, korku" bu tekniğe çok uygundur. Bununla birlikte, epizeuxis'i olur olmaz kullanmak, tembel işi gibi görünebilir ve hiçbir amaca hizmet etmez.

ALEGORİ

Bir alegori soyut bir kavramı, somut bir nesne ile işaret etme tekniğidir. Örneğin bir metindeki Sevgi adındaki kadın aşkı, Hikmet adındaki bir adam felsefi düşünceyi temsil edebilir vb.

Yusuf Has Hacib'in eseri *Kutadgu Bilig*, Türk edebiyatındaki alegorik yapıtlardan biridir. Metinde insan niteliği verilmiş soyut kavramlar olan "Adalet", "Saadet", "Devlet" ve "Akıl"; iyi bir devletin nasıl olması gerektiğini tartışırlar.

BİLİNÇ YÜKSELTME

Bilinç yükseltmesi, yazarın cümlenin değerini ve anlaşılabilirliğini arttırmak için daha fazla bilgi ekleyerek metni süslediği edebi bir uygulamayı ifade eder. Basit bir cümle istenilen etkiyi tam olarak aktarmada başarısızsa, yazar bunu daha anlamlı hale getirmek için yapıya daha fazla şey kattığında bilinç yükseltme devreye girer.

Örneğin:

"Sosyolojik çalışma zordu."

Bilinç yükseltmeden sonra- "Sosyolojik çalışma zordu: kapsamlı araştırma, veri toplama, örnek anketler, röportajlar ve çok sayıda alan araştırması gerekiyordu."

ÇEVRİKLEME (ANAGRAM)

Çevrikleme (Anagram), yazarın yeni sözcükler oluşturmak için sözcüklerin parçalarını karıştırdığı son derece popüler bir edebi teknik biçimidir. Bir sözcüğün harf ya da hecesi yeni bir biçim oluşturmak için değiştirilir. Roman vb. metinlerde gerçek bir ismi gizlemek için çevrikleme tekniği kullanılır. Örneğin "Oktay" adını gizlemek için "Ogeday" demek gibi.

ÖRNEKSEME

Bir örnekseme, iki kavram veya fikir arasındaki benzerliklere dayalı bir ilişki kurmaya yardımcı olan edebi tekniktir. Örnekseme ile yeni bir fikri iletmek için bu fikrin kavranması adına, bir fikrin eski bir şablonunu temel olarak kullanabiliriz. İkisi arasında kurulan zihinsel bir bağ ile yeni kavramla ilgili basit ve özlü bir anlayış yaratılabilir.

Örneğin:

Yağmur olmadan gökkuşağına kavuşulamayacağı gibi başarıya da sıkı çalışma olmadan kavuşulamaz.

DEVRİKLEME

Devrikleme, sözcüklerin cümledeki sırasının yer değiştirdiği yani sözdizimin bozulduğu bir edebi teknik biçimidir. Örneğin Ece Ayhan şiirde bunu sık kullanmıştır:

"kurmalıydı bir bağıntı çapraz"

ANEKDOT

Anekdot; eğlenceli, ilginç, ders veren, özlü kısa öykülere verilen isimdir. Hikâyeler genellikle anlatanın yaşamından bir hatıradır ve metnin kurgusundan bağımsız, kendi içinde bütünlüğü olan yapılardır. Anekdot sözcüğünün kökeni, M.S. 527-565 yılları arası imparator I. Justinianos'un hüküm sürdüğü Roma İmparatorluğu döneminden gelmektedir. Prokopius, Filistin kökenli tarihçidir. *Justinianos'un Savaşları*, *I. Justinianos'un Binaları* ve *Gizli Tarih* isimli kitapları yazmıştır. Procopius, *Gizli Tarih* (Yunanca: *Anekdota*) isimli kitapta "resmi tarih"e dâhil edemediği skandalları anlatır. *Gizli Tarih*, komutan Belisarius, Belisarius'un karısı Antonina, I. Justinianos ve karısı İmparatoriçe Teodora'ya ait skandalları içerir. Anekdot terimi zamanla anlam kaymasına uğradı ve metinlerin arasına yedirilen, kıssa benzeri anlatımlar için kullanılır oldu.

ANTROMORFİZM (İNSAN BİÇİMCİLİK)

İnsan biçimciliği; insanın özelliklerini, duygusallığını veya heveslerini insan olmayan bir varlığa vermektir. Bir insan unsurunu insan olmayan bir nesneye verme eylemi, genellikle o nesneyi okurlara sevdirmek ve nesneye karakter verirken ikisi arasındaki görelilik düzeyini arttırmak için kullanılır. Örneğin:

"Öfkeli fırtına, hiddetli şimşekler getirdi."

ANTİTEZ

Yazar birbirine çok yakın, zıt anlamlı iki cümleyi birarada kullandığında bu antitezdir. Tek bir bütün oluşturmak için bir

araya gelen iki uyumsuz unsur kullanarak karmaşık bir karşıtlık yaratmak için kullanılır. Bir antitez, canlı bir resim oluşturmak için karşıtların tamamlayıcı özelliği üzerinde oynar. Edebiyatta antitezi kullanmanın amacı, zıt nitelikler arasında bir denge kurmak ve konuya daha büyük bir fikir kazandırmaktır. Örneğin:

"Neil Armstrong ayda yürüdüğünde, bir insan için küçük bir adım atmış fakat insanlık için dev bir sıçrama gerçekleştirmiştir."

CHARLES BERNSTEİN'IN 72 DENEYİ[1]

1 Yazarın bahsettiği deneylerin bir kısmı özgün metinde yalnızca anadili İngilizce olanlar için mümkündür. Biz bu deneyleri Türkçe'ye uyarladık.

Unutmayın: Şiirler nesir formunda olabilir! Bu deneylerden üretilen malzemeyi, devam eden uzun bir şiir halinde yeniden yazın ve yeniden birleştirin, kolaj yapın ve birbirine bağlayın.

Charles Bernstein tarafından derlenmiştir. (C) 1996-2014, Poets' Ludicrously Aimless Yearning (OYUN) tarafından hazırlanmıştır. Sadece uygun şekilde ve katılan bir okuyucunun gözetiminde uygulayın. Kişisel deneylerde, uygulamaların yanlış kullanımından kaynaklanan hasardan dolayı sorumluluk kabul edilmez. Bu formüllerin kullanımıyla doğrudan veya dolaylı olarak tahakkuk eden kazançlar, genel olarak dile yeniden verilecektir. Yönetim, bu malzemenin eğitim kurumlarında veya bireysel yazım projelerinde kullanılmasıyla sonuçlanabilecek zararlar için hiçbir sorumluluk kabul etmez.

.1.
DİL İÇİ ÇEVİRİ

Divan edebiyatından bir şiir alın ve onu günümüz Türkçesine her bir kelime, ifade ve satıra bir karşılık gelecek şekilde ya da ifade ve cümleye yanıt veriyor gibi "serbest" tercüme edin. Ya da şiiri başka bir edebi tarza veya başka bir söyleyiş şekline, örneğin argoya veya bir lehçeye çevirin. Azerbaycan Türkçesinden Türkiye Türkçesine çeviri yapmak oldukça eğlenceli olacaktır. Bir şiiri ele alarak onu aynı dilde farklı sözcüklerle yine aynı anlama gelecek biçimde ifade edin. Zincirleme: Bunu bir grupla deneyin, ilk yazara geri dönene kadar şiir "çevrilmek" üzere kişiden kişiye geçsin.

.2.
SESLERİ KEŞFETMEK: LEHÇE VE ŞİVE

Bir şiir veya başka bir çalışmayı size ait veya başka bir lehçeye veya şiveye aktarın. Lehçe; alt kültür dili, argo, kısa mesaj kısa metni vb. içerebilir. Örneğin Trakya şivesiyle: "kızanlar alletti", İstanbul şivesine "çocuklar halletti" şeklinde aktarılabilir.

.3.
SES AKTARIMI

Yabancı bir dilde, anlamasanız da telaffuz edebileceğiniz bir şiir seçin ve şiirin sesini Türkçe'ye aktarın.

.4.
SÖZLÜKSEL ÇEVİRİ

Yabancı bir dilde, anlamasanız da telaffuz edebileceğiniz bir şiir seçin ve şiiri iki dilli bir sözlük yardımıyla kelime kelime çevirin. Veya Google ve diğer çevrimiçi çeviri programlarını kullanın ancak birebir çeviri olarak kalmasına özen gösterin!

"Babelfish", "Google Translate" ve "Telephone" çeviri motorlarını veya Free Translation.com ve Logopoeia'nın Shortwave Radio Engine gibi diğer web tabanlı çevirme motorlarını kullanarak bu dört çeviri alıştırmasının çeşitlerini deneyin. Bir dilden diğerine çevirip orijinal dile geri çevirin. Ayrıca Translation Party ve Bad Translation'a da bakın.

Tek bir şiirin, grup halinde veya tek başınıza çalışarak birden çok çevirisini yapın. PennSound'tan Caroline Bergvall'ın, Dante'nin İlahi Komedisinin açılışının, çok sayıdaki çevirilerinin şiir düzenine bakın.

.5.
YANLIŞ İŞİTME

Tamamen yanlış işitilmiş şarkı sözleri, kalıplar, kulak misafiri olunan sohbetler, haber başlıkları, menü listesi vb. ile bir şiir yazın.

.6.
AKROSTİŞ OLASILIK

Bir kitap seçin ve başlığı akrostiş anahtar dizilimi için kullanın. Anahtar kelimenin her harfi için kitapta karşılık gelen sayfa numarasına gidin (a=1, z=26) ve o harfle başlayan ilk kelimeden, satır veya cümlenin sonuna kadar olan kısmı şiirin

ilk satırı olarak kopyalayın. Tüm anahtar harflere devam edin, her bir yeni anahtar kelimeyi göstermek için kıta aralıkları bırakın. (Kıyaslayın: Jackson Mac Low›dan Stanzas for Iris Lezak.) Çeşitlemeler arasında, eserin okunması için yazarın adını kullanma, kendi adınızı veya arkadaşınızın adını kullanma, bu süreç için farklı türde kitaplar seçme ve alternatif akrostiş yöntemler tasarlamak için kod olarak kullanmak yer alır.

.7.
TZARA'NIN ŞAPKASI

Bir gruptaki herkes bir kelime (alternatif: cümle, satır) yazar ve bir şapkaya koyar. Şiir şapkadan rastgele çekilenlerin sıralanmasıyla yazılır. (Tek kişi iseniz: şapkaya koymak için kitaplardan, gazetelerden ve dergilerden bir dizi kelime veya satır seçin.) Bunu otomatik yapan örnek bir web sitesi: random.org.

.8.
BURROUGHS KATLAMASI

Bir gazete veya dergi makalesinden veya bir kitaptan iki farklı sayfa alın ve sayfaları dikey olarak ikiye kesin. Eşleşmeyen sayfaları birbirine yapıştırın. (Bakın: William Burroughs, The Third Mind.) Bu yöntemi benzer bir şekilde otomatik olarak bilgisayarda gerçekleştirmek için Lazarus kesim motorunu kullanın; veya diğerlerini "Language Is a Virus:" Cut Up Machine, Slice-n-Dice, Exquisite Cadavulator, & God›s Rude Wireless. Perumtations 1: 2 & 3

.9.
GENEL PARÇALAMALAR

Tamamen başka kaynaklardan çıkarılmış ifadelerden oluşan bir şiir yazın. Bir şiir için bir kaynak kullanın ve daha sonra farklı türde kaynakları deneyin: edebi, tarihi dergiler, reklamlar, kılavuzlar, sözlükler, broşürler, seyahatnameler vb. Yukarıda listelenen parçalama motorlarını deneyin.

.10.
CENTO

Seçtiğiniz kaynak şiirlerden, tam satırlardan oluşan bir kolaj yazın. Ece Ayhan şiirleri birer kolajdır. Onları Enis Batur'un Tahta Troya adlı kitabının eşliğinde okuyun.

.11.
SERİ CÜMLELER

Farklı kitaplardan veya diğer kaynaklardan birer cümle seçin. Kendi yazınızın cümlelerini ekleyin. Bir paragrafta birleştirin, en ilgi çekici sonucu yaratmak için yeniden sıralayın.

.12.
YER DEĞİŞTİRME (1)

"Deli Dudaklar" Bir şiir (veya başka kaynak metin) alın ve her bir satırın içine üç veya dört kelime yerine boş çizgi koyun ve her bir boşluğun altındaki sözcük türünü not edin. Özgün bağlamı geri çağırmamaya dikkat ederek boşlukları doldurun.

.13.
YER DEĞİŞTİRME (2)

"Yukarı veya aşağı 7." Bir şiir veya muhtemelen iyi bilinen bir metni alın ve her isim, sıfat, zarf ve fiil yerine başka bir kelime koyun; ikame kelimeyi sözlükteki dizin sözcüğüne bakarak ve sözdizimsel olarak uygun bir ikame elde edilene kadar yukarı ya da aşağı doğru 7 veya bir tane daha ilerleyerek belirleyin.

.14.
YER DEĞİŞTİRME (3)

Bul ve değiştir. Bir kaynak metindeki bir kelimeyi sistematik olarak başka bir kelime veya kelime dizisi ile değiştirin. Bu işlemi, değiştirme sırasındaki sözcük sayısını artırarak aynı kaynak metin üzerinde seri olarak gerçekleştirin.

.15.
ALFABE ŞİİRLERİ

Her kelimenin alfabenin bir sonraki harfiyle başladığı 26 kelimelik bir şiir hazırlayın. Başka bir alfabe şiiri yazın fakat harflerin sırasını karıştırın.

.16.
SES TEKRARI (ASONANS)

Her satırdaki tüm kelimelerin aynı harfle başladığı bir şiir yazın. Örneğin:

Neysen sen, nefes sen, neylersin neyi
Neyzensen, nefessen, neylersin neyi (Cenap Şahabettin)

.17.
YENİDEN BİRLEŞME (1)

Bir şiir yazın ve ortada bir yerde kesin, sonra bitiş kısmına devam edecek şekilde başlangıç kısmı ile tekrar birleştirin.

.18.
YENİDEN BİRLEŞME (2) - KATLAMA

Bir cümleyle başlayarak, önceki paragraftaki cümlelerin sayısını ikiye katlayan ve daha önce kullanılan tüm kelimeleri içeren bir dizi paragraf yazın.

.19.
İŞBİRLİĞİ

Bir veya daha fazla kişi ile bir şiir yazın; kelimeleri, satırları veya kıtaları değiştirerek (zincirleme veya renga2), bir önceki versiyona ek yaparak, eşzamanlı olarak yazarak ve kolajlayarak, yeniden yazarak, düzenleyerek... Bu bizzat, e-posta yoluyla veya normal posta yoluyla da yapılabilir.

.20.
GRUP SONESİ

14 kişinin her biri bir dizin kartı üzerinde on kelimelik (veya alternatif ölçüde) bir satır yazar. Uyumlu bir sıralama yapın. Alternatif: şiiri sırayla yazın, bir sonraki satıra yazan her kişi, bir önceki satırı okumuş ve düşünerek yazsın. Bunu, herhangi bir katılımcı sayısıyla herhangi bir biçime veya serbest biçime dönüştürün.

---

2 Japon edebiyatında ortak yazılan şiir tarzı.

.21.
İŞBİRLİKÇİ SÜRREALİST DİL OLAYI (I)
(İKİ YA DA DAHA FAZLA KİŞİ İÇİN)

Bir kişi başka kimseye göstermeden bir soru yazar; aynı anda başka bir kişi bir cevap yazar; şiir, bu soru ve cevap dizisinden oluşur. Alternatif form: Bir soru: birden fazla cevap; veya tam tersi.

Orhan Veli ve Oktay Rıfat'ın "Sürrealist Oyunlardan" adlı metni bu tip bir çalışmaya güzel bir örnektir:

O. R. -İstirahat nedir?
O. V. - Bir yağmur bulutudur.
O. R. - Cinsî münasebet nedir?
O. V. - Üç odalı bir evdir.

.22.
İŞBİRLİKÇİ SÜRREALİST DİL OLAYI (II)
(İKİ VEYA DAHA FAZLA KİŞİ İÇİN)

Bir kişi "eğer" ile başlayan veya «zaman» eki kullanarak bir koşul cümlesi yazar; ikinci bir kişi bunu görmeden bir sonuç veya gelecek zamanlı bir cümle yazar.

Örneğin: "Mum ışığı bir apandisit ameliyatı için yetersiz olduğunu kanıtladığında / Tavus kuşları ve timsahlar öğle vakti Nil›de dans edeceklerdi. // Eğer Homeros'un kardeşi forumda barbarlar tarafından yendiyse / Bir köpek yavrusu lasco'ya giderdi. // Eğer Marx Boise'te doğsaydı / O zaman dünya mor renkli dondurmadan başka bir şey yemezdi."

.23.
ÇİN FISILTILARI

Bir kişi bir satır, cümle, ifade, paragraf ya da kıta yazar ve onu bir şekilde dönüştüren bir sonraki kişiye iletir. Geleneksel olarak bu sözlü yapılır, yazılı bir alıştırma olarak ise grup düzeninde ya da e-posta veya mesaj zinciri üzerinden yapılabilir. (John Ashbery'nin "Çin Fısıltıları".)

.24.
BU DENEY KASTEN BOŞ BIRAKILDI.

.25.
ELDEN ELE

Gruptaki her kişi bir satır yazar, kâğıdı satır görülemeyecek şekilde katlayarak yanındakine verir.

Yazarken düşüncelerinizi olabildiğince tam olarak kopyalamaya çalıştığınız bir şiir yazın. Hiçbir şeyi düzenlemeyin. Ne söyleyeceğinizi planlamadan elinizden geldiğince çabuk yazın. (Buna zaman zaman *serbest yazım* denir. Bunu el yazısıyla deneyin, elle ve bilgisayarda yazdığınız türevleri karşılaştırın.)

.26.
OTOMATİK PİLOT

Yazdığınız şeyi düşünmemek veya değerlendirmemek için mümkün olduğunca çok çaba gösterin, sözdizimi, dilbilgisi, anlatım veya mantık adına herhangi bir düzeltme yapmadan veya endişe duymadan olabildiğince hızlı bir şekilde yazın. Bunu mümkün olduğu kadar uzun sürdürmeye çalışın: Bir saat, iki saat, üç saat: geriye dönüp bakmayın.

.27.
RÜYA ÇALIŞMASI

Otuz gün boyunca, her sabah ilk iş olarak rüyalarınızı yazın. Bu malzemeye çeviri ve rastlantısal süreçleri de uygulayın. Her rüyanın uzunluğunu iki katına çıkarın. Onları bir şiirle birleştirip malzemeye ekleme yapın veya onu değiştirin veya yeniden düzenleyin. Tüm açıklamaları çürütün veya tersine çevirin ("Tepeden aşağı indim›i "Tepeyi çıktıma," Yaptım"ı "Yapmadım"a) Bir arkadaşınızın rüyasını alın ve sonra ona bu teknikleri uygulayın.

Tamamıyla yeni kelimelerden veya anlamsız kelimelerden veya kelime parçacıklarından oluşan bir şiir yazın. Örneğin Cemal Süreya'nın "üvercinka"sı bu tarz bir sözcüktür. Rus Fütüristlerinin bu tarz şiirleri vardır.

Her satırında boşluklarını doldurduğunuz şu cümleden oluşan; "Ben eskiden _____ ama şimdi _____" bir şiir yazın. ("Ben eskiden şiir yazardım ama şimdi sadece deney yapıyorum."; "Ben eskiden anlaşılır biriydim ama şimdi şiir yazıyorum.")

Bir ebeveyne, sevgiliye, kardeşinize, çocuğunuza, öğretmeninize, oda arkadaşınıza, en iyi arkadaşınıza, belediye başkanınıza, başkana, şirket CEO›suna vb. tamamen söylemek istediğiniz ancak asla söylemeyeceğiniz şeylerden oluşan bir şiir yazın.

Aynı cümle ya da dörtlüğü alıp sanki kendinize sessizce söylemiş, hafif fısıltıyla söylemiş, çok yakın olduğunuzu birine samimi bir şekilde söylemiş, küçük bir gruba ve büyük bir gruba söylemiş gibi yönlendirerek biçim verin.

Tamamen kulak misafiri olunan konuşmalarından oluşan bir şiir yazın.

.28.
EDEBİ OLMAYAN BİÇİMLER

Bir dizin, bir içindekiler tablosu, bir özgeçmiş, hayali veya gerçek bir ürün için reklam biçiminde bir şiir yazın. (Bkz. Nicolàs Guillén [Penn only] & Tan Lin ve Paul Violi «Dizin» şiirleri, bir kullanım kılavuzu, seyahat rehberi, ara sınav veya sınav vb. Nick Thurston'un Historia Abscondita (pdf) adlı endeks dizini.)

.29.
TAKLİT

Beğendiğiniz ve beğenmediğiniz düzinelerce şairin tarzında birer şiir yazın. Mümkün olduğunca yazarın "bilinmeyen" şiirinin taklitçisine yakınlaşmaya çalışın.

Herhangi bir cisimden bahsetmeden bir şiir yazın.

Tek bir "şeyin" nesnesine odaklanan bir şiir yazın.

Bkz. "Masa", Edip Cansever.

.30.
GERİYE DOĞRU

Kendi şiirinizin veya başkasının şiir satırlarının sırasını tersine çevirin veya değiştirin. Ardından, kelime sırasını tersine çevirin. Tersine çevirmekten çok karıştırın.

Herhangi bir zamir kullanmadan otobiyografik bir şiir yazın.

.31.
DİKKAT

Bir saat boyunca duyduğunuz her şeyi yazın.

.32.
BRAİNARD'IN BELLEĞİ

Tüm satırlarının "Hatırlıyorum ..." diye başladığı bir şiir yazın.

.33.
"ÇUKURLAR"

Hayal edebileceğiniz en kötü şiiri yazın.

.34.
SAYMA

Bir satır veya cümledeki kelime sayısına, dize veya paragraftaki satır sayısına, bir eserdeki dörtlük veya paragraf sayısına göre çeşitli sayısal modellere uyan şiirler yazın. Alternatif olarak, harf veya heceleri sayın. Karmaşık sayısal serileri veya daha basit sabit sayı modellerini kullanın.

Tam uyumak üzereyken bir şiir yazın. Her gün, tam uyumak üzereyken veya tam uyandığınız anda bir satır yazın.

.35.
[DAHA İLERİ BİR ÇALIŞMA İÇİN KALDIRILDI]

.36.
LİSTE ŞİİR 1

Belirli bir süre içerisinde topladığınız en sevdiğiniz kelimelerin yer aldığı bir şiir yazın; belli bir kitaptaki en sevdiğiniz kelimeleri seçin.

.37.
LİSTE ŞİİR 2

Tamamen ya türdeş ya da ayrı cinsten «şeylerin» yer aldığı bir şiir yazın (Genel listeler, alışveriş listeleri, yapılacak işler listesi, çiçek veya taş listesi, renk listesi, envanter listesi, etkinlik listesi, isimler listesi...)

.38.
KRONOLOJİ

Gerçek veya hayali olaylarla ilişkili tarihlerin bir listesini hazırlayın.

.39.
DEŞİFRE

Bir arkadaşınızla yaptığınız telefon sohbetinizi kaydedin. Tamamı, kaydın deşifre ettiğiniz bölümlerinden oluşan bir şiir yazın.

.40.
İPTAL ETME

Bir diğerinin daha öncekini geçersiz kılmasını sağlayacak bir dizi satır veya tekerleme yazın (Senden önce geliyorum / Çünkü arkanda durmak istiyorum").

.41.
SİLME

Kendi şiirinizi veya başkalarının şiirini alın ve her şiirdeki kelimelerin çoğunu silin, kalan kelimeleri tekrar şiir olarak

yazın.

On şiirden oluşan bir seri yazın. Her şiir bir kelime ile başlayıp on kelime ile bitsin. Yeniden sıralayın.

Tamamı sorulardan oluşan bir şiir yazın.

Tamamen talimatlardan oluşan bir şiir yazın.

Sadece açılış cümlelerinden oluşan bir şiir yazın (kendi satırlarınızı doğaçlama yazın ve sonra kaynak metin kullanın).

Sadece edatlardan oluşan bir şiir yazın, sonra edatlar ve bir başka sözcük türü (fiil, isim, sıfat, zarf, zamir, bağlaç, ünlem) ekleyerek bir şiir yazın, ardından üç sözcük türü daha ekleyin.

Sekiz kelimelik satırlardan oluşan bir seri yazın, her satırda her sözcük türünden (fiil, isim, sıfat, zarf, zamir, edat, bağlaç, ünlem) bir tane olsun.

Tek kelimelik satırlardan oluşan bir şiir yazın; iki kelimelik satırlardan oluşan bir şiir yazın; üç kelimelik satırlardan oluşan bir şiir yazın.

Kendiniz ürettiğiniz bir kelime listesi veya kaynak metinlerden aldığınız 20 kelime seçin. Bu kelimeleri kullanarak üç farklı şiir yazın.

.42.
EŞZAMANLILIK

Tüm olayların aynı anda gerçekleştiği bir şiir yazın.

.43.
ART-ZAMANLILIK

Tüm olayların farklı yerlerde ve farklı zamanlarda ortaya çıktığı bir şiir yazın.

.44.
EVİRMECE

Var olan bir çalışmada harflerin ya da kelimelerin yerlerini değiştirerek, onları evirip çevirerek yeni bir metin üretin.

.45.
GÖRSEL ŞİİR

Güçlü görsel veya "somut" unsurlara sahip şiirler yazın, sözlüksel ve sözlüksel olmayan (görsel) unsurların birleşimi dahil. Alfabe, tipografi ve sayfada kelimelerin yerleştirilmesi vb. ile oynayın. Örnekler için Özer Şenödeyici'nin Osmanlının Görsel Şiirleri adlı kitabına bakabilirsiniz, sizin için oldukça yararlı olacaktır. İlhan Berk'in de ilgi çekici görsel şiirleri vardır. Ahmet Telli'nin "Küçük Yıldızın Son Baladı" adlı şiiri bu türün güzel bir örneğidir.

.46.

Müzik dinlerken bir dizi dörtlük veya şiir yazın; her dörtlük veya şiir için müzik türünü değiştirin.

.47.
ELEME

Cümlelerin ikinci yarısını kesin.

.48.
MAZERETLER LİSTESİ

Mazeretlerden (ya da özürlerden) oluşan bir şiir yazın.

.49.
ESNEK GÜNLÜK

Birden fazla düşünce seviyesi, deneyim, öngörü ve beklentileri izleyen ve bunların birbirini kestiği bir günlük yazın; bu, bir dakikalık zaman dilimlerinden daha geniş zamanlara kadar uzayan içerikte bir günlük olsun.

.50.
RENKLER ÜZERİNDE YÜRÜYÜŞ

Şehrin bir caddesinde veya bir kasabada, sadece tek bir renge odaklandığınız bir yürüyüşe çıkın; bu renkte olan her şeyi listeleyin; bunun hakkında yazın.

.51.
DOĞAÇLAMA

Birinden bir şiir adı ve konu önermesini isteyin. Şiiri hemen yazın. Bunu hızlı seriler şeklinde yapın, her bir şiir için en fazla beş dakika ayırın.

.52.
OLUMSUZLUK / KARŞITLIKLAR:

Şiirdeki her cümleyi veya ifadeyi olumsuzlayın ya da bir şekilde kaynak metinden seçtiğiniz kelimeleri zıt sözcükler ile değiştirin: "Sahile gittim", "büroya gittim" olur; "Kalktım", "Oturdu" olur; "Yapacağım", "Yapmayacağım" olur vb. gibi. Alternatif olarak, bir şiir alın ve söylediklerini satır satır veya ifade ifade değiştirin; karşıtıyla değil, sadece daha farklı şekilde yazın.

.53.
GOOGLE ŞİİRİ

Google şiiri, M. Silem Muhammed'in Deer Head Nation'ına dayanan erken bir Flarf çalışmasıdır: Google arama sonuçlarını bir şiirin kaynak malzemesi olarak kullanın: istediğiniz kadarını silin ancak bir şey eklemeyin. Birçok çeşitleme mümkün. N.B.: Muhammed, Deer Head Nation'ın kompozisyon yöntemini şöyle anlatıyor: "Bir anahtar kelimeyi, kelimeleri veya kelime öbeğini Google›a yazın ve doğrudan, çıkan sonuç metniyle çalışın. Ben metni Word›e yapıştırırım ve geriye kalan halini bana ilginç gelene kadar sadeleştirmeye başlarım, ardından özenle, yavaş yavaş metni yok etmeye başlar ve bununla uğraşırım."

.54.
VERİ MADENCİLİĞİ

Önceki maddenin bir uzantısı: Çeşitli web aramalarına veya diğer veri madenciliği yöntemlerine dayalı bir şiir yapın. Örneğin, Karri Kokko'dan Shadow Finlandia: An Exract (tr. Letho): Fince blog'lardan alınan depresif olmasa bile karanlık veya kasvetli parçaların bir kolajıdır.

.55.

Bir isme veya kelimeye dayalı bir şiir oluşturmak için Googlism motorunu kullanın.

.56.
ÇOK DİLLİ ŞİİR

Çeşitli dillerin tek bir şiirde bütünleştiği bir şiir yazın.
"bir gözü mavidir bir gözü bleu"
Cemal Süreya

.57.

İnternetten veya bir dergiden birkaç resim seçin ve onlarla bir düzenleme yapın; sonra her biri için o resme eşlik eden bir şiir yazın.

.58.
GRAFİK TASARIM 101.1:

Önce bir başkasının sonra kendinizin şiirini alın ve onu farklı yazı tipleri ve farklı sayfa boyutları kullanarak on farklı şekilde düzenleyin. Şiirin bir web versiyonunu yapın.

.59.
DİJİTAL ŞİİRLER:

Dijital Şiir'deki örneklere bakın. Bir şiirin hareketli bir halini oluşturmak için http://www.spreeder.com/ kullanın.

.60.
SIRALAMALAR.

Charles North'un beysbol takımlarından ilham alarak icat ettiği düzenden, örnek;
Wittgenstein lf, Heidegger 2b, Aristotle 1b, Kant rf, Hegel cf, Hume ss, Sartre 3b, Plotinus c, Plato p.

.61.

Önce bir başkasının sonra kendinizin bir şiirini alın ve aynı sözcük sırasını korurken satır aralarını veya görsel kompozisyonu yeniden düzenleyin. Bunu beş kez yapın, bazılarını özgürce yapılmış düzenlemelerle ve bazılarını da saymanın bir şeklini kullanarak.

.62.

Cinselliğe dair bir şiir yazın (veya konuyla ilgili daha önce yazmış olduğunuz bir şiiri alın). Ardından cinselliğe dair kelimeleri savaşa dair kelimelerle değiştirerek yeniden yazın.

.63.

Aşk hakkında bir şiir yazın (veya konuyla ilgili daha önce yazmış olduğunuz bir şiiri alın). Ardından tutkuya dair kelimeleri devletle alakalı kelimelerle değiştirerek yeniden yazın.

.64.

Tanrı ve din hakkında bir şiir yazın (veya konuyla ilgili daha önce yazmış olduğunuz bir şiiri alın). Ardından, inanç ve Tanrı'ya atıf yapan kelimeler yerine politikasına karşı olduğunuz siyasi bir kişiyle alakalı olan kelimeleri kullanarak yeniden yazın.

.65.
BİR HARFİN KULLANILMADIĞI YAZI TEKNİĞİ YANİ LİPOGRAM

Örneğin Georges Perec'in "e" harfini kullanmadığı La Disparition. Türk halk edebiyatında aşıkların "dudak değmez" dedikleri bir atışma tarzı vardır. Bunda dudaklarının arasına iğne koyan aşıklar doğaçlama şiir söylerken "b", "f", "m", "p", "v" harflerini kullanmamak zorundadırlar; çünkü bu harfleri söylemek için dudakların birleşmesi gerekir ki bu da iğnenin batmasına neden olur. Bu tarzın Divan edebiyatında da örnekleri vardır, siz de bu tarzda bir şiir yazın.

.66.
YAYGINLAŞAN STİLLER

1947'de, Oulipo'nun (Ouvroir de Littérature Potentielle veya "Potansiyel Edebiyat Atölyesi") kurucu üyesi olan Raymond Queneau, "aynı" hikâyenin 99 varyasyonunu gösteren Excercises de Style'ı yayınladı. Bu 99 yaklaşımın her biri bu listede yer alabilir ancak numaralandırma ve açıklama için bu çalışmaya gitmek en iyisidir. Mevcut amaçlar için (eğer amaçlar aşırı teleolojik bir çağırışıma yol açmıyorsa) ilk olay, ruh hali, çekirdek öneri, açıklama, fikir veya aslında öykülerin mevcut deneyler listesi üzerinden yürütülebileceğini söylemek yeterlidir. Sonunu sadece Gölge biliyor, belki de Gölge bile bilmiyor.

.67.

Bir kaynak metinden ifadeler çıkarıp kendi yapınızın anlatımı içine gömün.

.68.

MODÜLER ŞİİRLER

Var olan şiirleri okumanın bir yolu olarak kaynak metin içeren bu deneylerden herhangi birini kullanın; yani "yaratıcı okuma" için etkileşimli araçlar olarak. Bunun açılımı olarak şiirleri, "Deformasyon Eleştirisi" (terim Jerome McGann ve Lisa Samuels'ten gelir) yoluyla inceleyin. Örneğin, bir şiir alın ve görsel düzeni bozmadan sadece tek bir sözcük türünü bırakarak her şeyi silin veya geriye doğru okuyun veya başka şekilde yeniden düzenleyin veya tercüme edin (burada listelenen çeviri alıştırmalarından birini kullanarak). Alternatif olarak bu deneyleri kendi şiirinizi yeniden yazmak veya dönüştürmek için kullanın.

.69.

Bir şiirin metnini deforme etmek için "Meaning Eater" motorunu kullanın.

.70.

Bir şiirin ses dosyasını karıştırmak, yeniden yaymak için ses düzenleyici kullanın. (Bkz. PennSound Deformance sayfası.)

.71.

Bilmediğiniz her şeyden (veya bazılarından) oluşan bir şiir yapın.

.72.

Daha fazla deney uydurun.

Bu liste, Bernadette Mayer'in 1970'lerdeki derlemesinden esinlenerek oluşturulmuştur.

Daha fazla Deney ve Bülten fikirleri için,
Bernadette Mayer'ı ziyaret edin.

JORGE LUIS BORGES'TEN
YAZMANIN 16 KURALI

Birçok ortak çalışmalarının birinde Jorge Luis Borges, Adolfo Bioy Casares ve eşi Silvino Ocampo ile Fransa kırsalındaki bir yazarı konu eden bir öykü yazmayı tasarladılar. Bu öykü hiçbir zaman yazılmadı ama o günlerden Borges'in bir yazarın kesinlikle yapmaması gerekenlerle ilgili 16 maddelik bir listesi kaldı. Bu listeyi Adolfo Bioy Casares, bir Fransız dergisi olan L'Herne'de yayımladı. Aşağıdaki listeden çıkarmanız gereken sonuç şu: Borges'e ait bir kitabı bitirdiğinizde onun gibi yazmayı dileyebilirsiniz ama ancak Borges'in Borges gibi yazabileceğini öğrenmeniz gerekmektedir.

1-Ünlü karakterlerin toplum kurallarına uymayan yorumları. Örneğin Don Juan'ın kadın düşmanlığını tasvir etme vs.

2-Fena halde benzemez ya da karşıt ikilikler, örneğin Don Quixote ve Sancho Panza, Sherlock Holmes ve Watson.

3-Örneğin Dickens'ın yaptığı gibi, karakterleri takıntılarıyla tasvir etme alışkanlığı.

4- Olay örgüsünü geliştirirken, Faulkner, Borges ve Bioy Casares'in tarzlarındaki gibi zaman ve mekânla aşırıya kaçan oyunlara başvurmak.

5-Şiirde, okuyucunun tanıyabileceği karakterlere ya da olaylara yer vermek.

6-Mitleşmeye eğilimli karakterler.

7-Belli bir zamana ya da belli bir çağa mahsus tabirler, sahneler; başka bir deyişle, yerel lezzet.

8-Kaotik döküm.

9-Genelde metaforlar ve bilhassa görsel metaforlar. Daha somut olarak, tarım, deniz ya da bankacılık metaforları. Kesinlikle tavsiye edilmeyen örnek: Proust.

10-İnsanbiçimcilik.

11-Başka bir kitabı hatırlatan olay örgülerini romanlara uyarlamak. Örneğin Joyce'un Ulysses'i ve Homeros'un Odyssey'i.

12-Yemek listelerine, albümlere, rehberlere ya da konserlere benzeyen kitaplar yazmak.

13-Resimlenebilecek herhangi bir şey. Sinemaya uyarlanabileceği fikrini uyandıran herhangi bir şey.

14-Eleştirel denemeler, herhangi bir tarihi ya da biyografik referans. Yazarların kişiliklerine ya da özel hayatlara dokundurmaktan her zaman kaçının. Hepsinden önemlisi, ruhsal çözümlemelerden kaçının.

15-Polisiye romanlarda yerli sahneler, felsefi diyaloglarda dramatik sahneler. Ve nihayet şunlardan kaçının:

16-Gösteriş, tevazu, oğlancılık, oğlancılığın olmaması, intihar.

BÜYÜK YAZARLAR NASIL YAZARDI?

JACK KEROUAC'IN
1968 yılında yaptığı bir söyleşide anlattığı
yazma ritüeli:

Bir zamanlar bir mum yakıp onun ışığında yazma ve o gecenin işini bitirdiğimde mumu söndürme ritüelim vardı... başlamadan önce de diz çöküp dua etme (bunu George Frideric Handel hakkındaki bir Fransız filminde görmüştüm)... ama artık yazmaktan tamamen nefret ediyorum.

Yazar yazmak için en uygun zaman ve yer hakkında şunları söylüyor:

Odadaki çalışma masası, yatağın yanında, iyi bir ışıkla, geceyarısından şafağa, yorulduğunda bir içki, tercihen evde, ama bir eviniz yoksa, hotel odasını ya da motel odasını ya da bloknotunuzu eviniz yapın.

SUSAN SONTAG,
***Paris Review** dergisindeki söyleşisinde*
yazma alışkanlıklarını anlatıyor:

Keçeli kalemle yazarım, bazen de kurşunkalemle, sarı ya da beyaz çizgili bloknotlara, Amerikalı yazarların fetişi olanlara. Elle yazmanın yavaşlığını severim. Sonra daktiloya çeker ve her tarafını çizerim. Ve daktitolaya çekmeye devam ederim, her seferinde hem elimle hem de doğrudan daktiloyla düzeltme yapmaya devam ederim, ta ki daha iyi hale getirmenin bir yolu kalmayana kadar. Beş yıl öncesine kadar bu böyleydi. O zamandan beri hayatımda bir bilgisayar var. İkinci ya da üçüncü taslaktan sonra yazdıklarım bilgisayara gider, bu nedenle artık tüm müsveddeyi yeniden daktilo etmiyorum ama bir dizi bilgisayar çıkışının üzerinde elle düzeltmalar yapmaya devam ediyorum.

[...]

Anlık çıkışlarla yazarım. Mecbur olduğumda yazarım çünkü sıkıntı güç verir ve kafamın içinde bir şeylerin olgunlaştığına emin olurum ve bu sayede onu kâğıda dökebilirim. Eğer gerçekten yolunda giden bir şeyler varsa, başka bir şey yapmak istemem. Dışarı çıkmam, çoğu zaman yemek yemeyi unuturum, çok az uyurum. Bu son derece disiplinsiz bir çalışma tarzı ve beni pek üretken kılmıyor. Ama başka daha birçok şeyle de ilgileniyorum.

Ayakta yazmasıyla ünlü olan
ERNEST HEMINGWAY
şöyle diyor:

Bir kitap ya da öykü üzerine çalışırken mümkün olduğunca ilk ışıkla her sabah yazarım. Seni rahatsız edecek hiç kimse olmaz, hava serin ya da soğuktur ve işine gelir ve yazarken ısınırsın. Yazdığını okursun, her zaman bir sonrasını bildiğin bir yerde ara verdiğinden, kaldığın yerden devam edersin. Hâlâ dermanının kaldığı bir yere gelene kadar yazarsın ve bir sonraki adımı biliyorsundur ve ara verip yeniden ertesi güne ulaşana kadar sağ kalmaya bakarsın. Diyelim sabah altıda başladın ve öğlene kadar devam ettin ya da daha önce bıraktın. Aşık olduğun biriyle seviştiğin zamanki gibi, bittiğinde boşsundur ama aynı zamanda ağzına kadar da dolusundur. Hiçbir şey seni incitemez, hiçbir şey olamaz, ertesi gün sen bunu yeniden yapana kadar hiçbir şey her şey demektir. Baş etmesi güç olan, ertesi güne kadar beklemektir.

Yazınsal yaratıcılık yetenek işidir ama bu yetenek, edebi tekniklerin bilgisi olmadan bir hiçtir ve bu kitaptaki kalem alıştırmalarıyla törpülenmezse kesinlikle geliştirilemez.

10,00 TL

HER ALTIKIRKBEŞ OKURU BİLİR Kİ BU FİYATA KDV DAHİLDİR